

Bryssel den 6 juni 2025
(OR. en)

9951/25

ENV 479
CLIMA 196
AGRI 255
FORETS 37
ENER 220
TRANS 230
IND 175
SAN 307

FÖLJENOT

från:	Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av Martine DEPREZ, direktör
inkom den:	6 juni 2025
till:	Thérèse BLANCHET, generalsekreterare för Europeiska unionens råd
Komm. dok. nr:	C(2025) 3580 final
Ärende:	KOMMISSIONENS REKOMMENDATION av den 4.6.2025 om vägledande principer för vattneffektivitet först

För delegationerna bifogas dokument – C(2025) 3580 final.

Bilaga: C(2025) 3580 final

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 4.6.2025
C(2025) 3580 final

KOMMISSIONENS REKOMMENDATION

av den 4.6.2025

om vägledande principer för vatteneffektivitet först

KOMMISSIONENS REKOMMENDATION

av den 4.6.2025

om vägledande principer för vattneffektivitet först

EUROPEISKA KOMMISSIONEN UTFÄRDAR DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 292, och av följande skäl:

- (1) På grund av ohållbara vattenförvaltningsmetoder, föroreningar och en ökande efterfrågan, kan vattenkvalitet och vattenmängd inte öka och hälsan hos de akvatiska ekosystemen i unionen inte förbättras i den takt som skulle behövas. Klimatförändringarna och förlusten av biologisk mångfald förvärrar denna trend. Begränsningar i vattentillgången påverkar i allt högre grad samhället och ekonomin. I detta sammanhang blir ökad vattneffektivitet en absolut nödvändighet.
- (2) Kommissionens rapport till rådet och Europaparlamentet¹ som presenterar framstegen vad gäller genomförandet av Europaparlamentets och rådet direktiv 2000/60/EG² och Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/60/EG³ bekräftar att de flesta medlemsstater upplever vattenbrist som ett växande problem. Vattenbrist förekommer på omkring 34 % av unionens territorium och drabbar omkring 40 % av unionens befolkning under minst en säsong per år⁴. Vattenbrist orsakas av en kombination av överexploatering och klimatpåverkan⁵. Europaparlamentet har efterlyst åtgärder på detta område⁶.
- (3) Varje år påverkas i genomsnitt 4 % av unionens territorium av torka. I södra och sydvästra Europa skulle flodernas vattenföring under sommaren kunna minska med upp till 40 %, vid ett temperaturstegringsscenario på 3 °C. Under de senaste årtiondena har torrperioderna ökat i antal och intensitet i Europa. Som ett exempel orsakade de allvarliga torrperioderna och värmehandlingarna under 2022 uppskattningsvis 40 miljarder euro i ekonomiska förluster, där de största förlusterna noterades i Italien, Spanien och Frankrike⁷.
- (4) De pågående klimatförändringarna väntas förvärra problemet i takt med att effekterna av torkan ökar och torrperioderna blir allt mer frekventa. Den kombinerade effekten av strukturell överkonsumtion och ökad risk för långvarig torka utgör ett hot mot vattenförsörjningen, dricksvattenförsörjningen, jordbruket, inlandssjöfarten, turismen och

¹ Rapport från kommissionen till rådet och Europaparlamentet om genomförandet av ramdirektivet för vatten (2000/60/EG) och översvämningdirektivet (2007/60/EG) (Tredje omgången förvaltningsplaner för avrinningsdistrikt Andra omgången planer för hantering av översvämningrisker), COM(2025) 2 final.

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (EGT L 327, 22.12.2000, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj>).

³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/60/EG av den 23 oktober 2007 om bedömning och hantering av översvämningrisker (EUT L 288, 6.11.2007, s. 27), ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2007/60/oj>.

⁴ Jfr. *EEA Water Scarcity Conditions in Europe*, som finns [här](#). WEI+-värden över 20 % för vattenresurser antas vara en indikator på att det råder vattenbrist.

⁵ EEA, *Water Resources Across Europe*, 2021, finns [här](#).

⁶ Europaparlamentets resolution av den 7 maj 2025 om den europeiska strategin för vattenresiliens (2024/2104(INI)).

⁷ European Climate Risk Assessment, [EEA Report 01/2024](#), s. 209 med ytterligare hänvisningar.

energiförsörjningen⁸. Vattenbrist inom olika sektorer och förlust av jordbruksproduktion på grund av kombinationen hetta och torka hör till de främsta risker som klimatförändringarna innebär för Europa⁹.

- (5) Uttaget av sötvatten per år har (geografiska skillnader inberäknade) minskat med 19 % (mellan 2000 och 2022¹⁰), men uttaget av sötvatten per capita förväntas återigen öka. Detta beror på i) att det gjorts otillräckliga framsteg när det gäller vattneffektivitet inom de mest förbrukningsintensiva sektorerna, såsom energi och jordbruk, inklusive bioenergi, ii) att industriell och digital omvandling kräver mer sötvatten, och iii) att dålig förvaltning, föroreningar och klimatförändringar sätter allt större press på tillgången till rent sötvatten för socioekonomiska ändamål. Detta skadar de ekologiska flöden som är nödvändiga för att skydda vattenekosystemet och konkurrenskraften hos unionens ekonomi, som behöver rent sötvatten i lika hög grad som den behöver ren energi.
- (6) Europeiska centralbanken uppskattar att upp till 60 % av de utestående kreditriskerna i euroområdet kan komma att utsättas för viss exponering för vattenbrist och värmestress, och 20 % för översvämningar¹¹. I takt med att vattenrelaterade klimatrisker ökar kan också försäkringsgapet öka¹² och försvåra den ekonomiska återhämtningen efter vattenrelaterade incidenter som torka eller översvämningar.
- (7) Investeringar i vattneffektivitet kommer att bidra till att garantera tillräcklig vattenförsörjning för viktiga ekonomiska sektorer som är kritiska för unionens strategiska oberoende, och har därmed potential att öka konkurrenskraften, vilket erkänns i given för en ren industri¹³. En strategiskt utnyttjad vattenbesparingspotential kommer även att skapa affärsmöjligheter och medföra kostnadsbesparingar för konsumenterna. Unionens industri är redan världsledande när det gäller att utveckla vattenteknik.
- (8) Konkurrenskraftskompassen 2025¹⁴ uppmanar medlemsstaterna att åtgärda den ökande vattenbristen genom att förbättra metoder och infrastruktur för vattenförvaltning, använda vatten effektivare (vattneffektivitet) och främja hållbar vattenanvändning. I det gemensamma meddelandet om EU:s strategi för en beredskapsunion¹⁵ betonas behovet av att stärka tillgången till kritiska resurser i hela unionen, såsom vatten, till exempel för insatser i nödsituationer och katastrofinsatser.
- (9) Interdependensen mellan vatten och energiresurser har avgörande betydelse för säkerställandet av säkerhet och resiliens i unionens vatten- och energisystem.

⁸ Europeisk klimatriskbedömning (2024), kapitel 5 och kapitel 11, som också innehåller mer information om den förväntade ökningen av långvarig torka (inklusive megatorka) i Europa.

⁹ Mellanstatliga panelen för klimatförändringar, sjätte utvärderingsrapporten. <https://www.ipcc.ch/assessment-report/ar6/>

¹⁰ EEA (2024), *Water abstraction by source and economic sector in Europe*, finns på <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/water-abstraction-by-source-and>

¹¹ Europeiska centralbanken, *Climate-related risks to financial stability, Chart B.2?*

¹² Europeiska centralbanken, *The Climate Insurance Protection Gap*, baserat på uppgifter från Eiopa, och finns [här](#).

¹³ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, *Given för en ren industri: en gemensam färdplan för konkurrenskraft och fossilfrihet*, COM(2025)85 final.

¹⁴ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, *En europeisk konkurrenskraftskompass för EU*, COM(2025) 30 final.

¹⁵ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén *om EU:s strategi för en beredskapsunion*, JOIN(2025) 130 final.

- (10) Unionen är skyldig att agera för vattneffektivitet på grundval av europeiska och internationella regler såsom Förenta nationernas konvention om skydd för och användning av gränsöverskridande vattendrag och internationella sjöar, undertecknad den 17 mars 1992 i Helsingfors, artikel 7 i Parisavtalet, undertecknat den 12 december 2015 i Paris, artikel 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119¹⁶ och Europeiska unionens åtaganden enligt FN:s åtgärdsagenda för vatten (UN Water Action Agenda)¹⁷. Mål 6.4 i FN:s mål för hållbar utveckling ålägger också parterna att avsevärt öka effektiviteten i vattenanvändningen inom alla sektorer redan till 2030.
- (11) Genom den europeiska gröna given¹⁸ lanserades en samordnad strategi för en i ökande grad klimatneutral, giftfri, resurseffektiv och konkurrenskraftig ekonomi, där den ekonomiska tillväxten har frikopplats från resursförbrukningen, och som ett svar på klimat- och miljörelaterade utmaningar.
- (12) EU-strategin för klimatanpassning¹⁹, den europeiska klimatriskbedömningen och meddelandet *Hantera klimatriskerna* ger en översikt över det breda spektrumet av klimatrisker och behovet av att vidta åtgärder eftersom politiken och redan vidtagna åtgärder inte håller jämna steg med klimatförändringarna. Hanteringen av problemet med vattenbrist och torka är ett av de områden där det krävs åtgärder. Det betonas att tillgången till sötvatten måste säkerställas på ett hållbart sätt då detta är väsentligt för klimatresiliensen.
- (13) Vattenbrist påverkar starkt de marina ekosystemens hälsa och därmed även livskraften hos den sociala och ekonomiska verksamhet som bedrivs i kust- och ösamhällen och som är beroende av dem. Det är därför nödvändigt att förvalta sötvatten och havsvatten på ett integrerat och effektivt sätt.
- (14) Handlingsplanen för den cirkulära ekonomin²⁰ innehåller en agenda för att göra framsteg när det gäller att hålla resursförbrukningen inom planetens gränser, där även vatten ingår. I linje med detta mål kan främjandet av en säker återanvändning av vatten inom olika sektorer frigöra den ekonomiska potentialen i vattenstressade regioner. Det kan också minska behovet av dyra infrastrukturprojekt som nya reservoarer eller avsaltningsanläggningar, vilket i sin tur medför långsiktiga besparingar och leder till förbättrad vattenbristresiliens hos företagen och till minskade operativa risker.
- (15) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1781²¹ gör det möjligt att fastställa ekodesignkrav som produkter måste uppfylla i avsikt att förbättra en rad aspekter, däribland vattenanvändning och vattneffektivitet, för nästan alla kategorier av fysiska produkter. Innehållet i denna rekommendation kommer att bidra till förordningens genomförande.

¹⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119 av den 30 juni 2021 om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet och om ändring av förordningarna (EG) nr 401/2009 och (EU) 2018/1999 (*europeisk klimatlag*) (EUT L 243, 9.7.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj>).

¹⁷ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7443-2023-INIT/en/pdf>

¹⁸ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – *Den europeiska gröna given*, COM(2019) 640 final.

¹⁹ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, *Att bygga upp ett klimatresilient Europa – den nya EU-strategin för klimatanpassning*, COM/2021/82 final.

²⁰ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, *En ny handlingsplan för den cirkulära ekonomin – För ett renare och mer konkurrenskraftigt Europa*, COM(2020) 98 final.

²¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1781 om upprättande av en ram för att fastställa ekodesignkrav för hållbara produkter, om ändring av direktiv (EU) 2020/1828 och förordning (EU) 2023/1542 och om upphävande av direktiv 2009/125/EG (EUT L, 2024/1781, 28.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1781/oj>).

- (16) Denna rekommendation ger vägledning om element som inte behandlas på ett heltäckande sätt i unionens vattenlagstiftning: Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG, (EU) 2020/2184²², (EU) 2024/3019²³, (EU) 2024/1785²⁴ och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/741²⁵.
- (17) För att främja vattneffektivitet är det lämpligt att definiera en uppsättning principer och rekommendationer som bör utgöra grunden för unionens och medlemsstaternas framtida åtgärder och därigenom säkerställa ett mer systematiskt beaktande av vattenbesparingspotentialen i själva beslutsfattandet och en mer ansvarsfull vattenanvändning inom alla sektorer.
- (18) Principen om vattneffektivitet syftar först till att säkerställa en långsiktigt hållbar vattenförbrukning, med tanke på att naturliga sötvattenresurser är begränsade och kommer att fortsätta minska på grund av den ökande globala uppvärmningen. Åtgärder i syfte att öka vattneffektiviteten bör bygga på en kostnads-nyttoanalys som omfattar externa ekonomiska, miljömässiga och samhällsliga effekter, men som även beaktar faktorer som subsidiaritet, proportionalitet, rättvisa och jämlikhet.
- (19) För att påskynda tillämpningen av principen om vattneffektivitet först och främja en storskalig utbyggnad av åtgärder för vattneffektivitet är det nödvändigt att fastställa ett vägledande mål. Av detta skäl bör medlemsstaterna uppmanas att fastställa sina egna mål för vattneffektivitet, baserat på nationella förhållanden.
- (20) Vid genomförandet av principen om vattneffektivitet bör ny teknik användas på bästa möjliga sätt, t.ex. digitala smarta mätare och sensorer för att upptäcka och hantera läckor, även läckor från dricksvatteninfrastruktur, så som anges i artikel 4.3 i direktiv 2020/2184.
- (21) När åtgärder för att öka vattneffektiviteten måste anpassas till resursbegränsningar bör prioritet ges åt de sektorer som förbrukar mest vatten eller de sektorer som har störst vattenbesparingspotential, efter en bedömning av kompromisserna, särskilt i förhållande till strategiska sektorer, och med beaktande av vattenhierarkin. Dessa sektorer kommer av nödvändighet att skilja sig åt från ett avrinningsområde till ett annat och från en akvifer till en annan.
- (22) Åtgärder för vattneffektivitet bör ingå i åtgärdsprogrammen och förvaltningsplanerna för avrinningsdistrikt. För att dessa åtgärder ska kunna leda till vattenbesparing och till de önskade framstegen mot vattenresiliens måste de ingå i en övergripande strategi. Med hjälp av kompletterande styrningsåtgärder och ekonomiska instrument kan vattneffektivitetsvinster omvandlas till varaktiga förbättringar av vattenbalansen, genom att man undviker rekyleffekter. Vattneffektivitetsstrategier bör alltid vara förenliga med nationella klimatanpassningsstrategier.

²² Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/2184 av den 16 december 2020 om kvaliteten på dricksvatten (EUT L 435, 23.12.2020, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2020/2184/oj>).

²³ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/3019 av den 27 november 2024 om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse (omarbetning), EGT L, 2024/3019, 12.12.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/3019/oj>).

²⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1785 av den 24 april 2024 om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp (samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar) och rådets direktiv 1999/31/EG om deponering av avfall (EUT L, 2024/1785, 15.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1785/oj>).

²⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/741 av den 25 maj 2020 om minimikrav för återanvändning av vatten (EUT L 177, 5.6.2020, s. 32, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/741/oj>).

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS FÖLJANDE.

Principen om vattneffektivitet först

- (1) Medlemsstaterna uppmanas att tillämpa principen om vattneffektivitet först, med beaktande av ekonomiska, sociala och miljömässiga överväganden, när de antar nationella åtgärder som påverkar vattenförvaltningen.
- (2) *Vattneffektivitet först* innebär att alla nödvändiga åtgärder vidtas för att minska efterfrågan på vatten som en prioritering som går före utnyttjandet av ytterligare vattenresurser. I fallande prioriteringsordning bör förbrukningen minskas som en första åtgärd, följt av åtgärder för att öka effektiviteten, följt av återanvändning av spillvatten och utbyggnad av vattenförsörjningen.
- (3) Mot bakgrund av den potential till vattenbesparingar som finns bör EU sträva efter att öka vattneffektiviteten med minst 10 % fram till 2030. Medlemsstaterna uppmanas att fastställa sina egna mål för vattneffektivitet grundat på nationella förhållanden. Kommissionen kommer att samarbeta med medlemsstater och intressenter för att utveckla en gemensam metod för vattneffektivitetsmål, med beaktande av territoriella och andra skillnader mellan länder, regioner och sektorer.

Effektiv förvaltning av vattenresurser

- (4) Det rekommenderas att medlemsstaterna tillämpar de vattenförvaltningsmetoder som anges i bilagan och som, i synnerhet, bygger på vattenbalansen i ett avrinningsområde och på tillförlitliga prognoser om miljömässiga och socioekonomiska vattenbehov. Dessa metoder bör även bygga på bedömningar av klimatförändringseffekter och sårbarhetsanalyser baserat på relevanta klimatförändringsscenarier och deras inverkan på den civila säkerheten. Dessa metoder bör bygga på effektiva och regelbundna kontroller av vattenuttag, anpassningsbara tillståndsförfaranden, starkt stöd för forskning och innovation och full användning av avancerade digitala verktyg.
- (5) Det rekommenderas att medlemsstaterna främjar effektivitet på alla nivåer i vattenförsörjningskedjan, dvs. lagring, transport och vattenanvändning, i enlighet med bilagan, och att de säkrar de nödvändiga investeringarna.
- (6) Det rekommenderas att medlemsstaterna tillämpar principen om vattneffektivitet först, när så är möjligt, inom alla vattenförbrukande sektorer, däribland jordbruk, energi, industri, handel, den offentliga vattenförsörjningssektorn och den digitala ekonomin, och på alla nivåer av planering och tillståndsgivning för vattenförvaltning.

Styrning

- (7) Det rekommenderas att medlemsstaterna säkerställer lämplig styrning av vattenförvaltningen genom att i synnerhet säkerställa transparenta, säkra, inkluderande, rättvisa och förutsägbara mekanismer för vattentilldelning, med säkerhet om prioriteringarna för tilldelningen mellan användningskategorierna vid brist, samtidigt som utsatta och marginaliserade grupper tillgång till dricksvatten och vatten för sanitära ändamål till överkomliga priser skyddas.

Fortbildning och ökad medvetenhet

- (8) Det rekommenderas att medlemsstaterna investerar i kompetens och mänskliga resurser för att säkerställa en ändamålsenlig och effektiv vattenförvaltning på alla nivåer.
- (9) Det rekommenderas att medlemsstaterna vidtar åtgärder för att höja medborgarnas, de lokala myndigheternas och företagens medvetenhet om principen om vattneffektivitet först. Sådana åtgärder bör upprepas med regelbundna intervall.

Gränsöverskridande samarbete och den internationella dimensionen

- (10) Medlemsstaterna bör säkerställa fullt gränsöverskridande samarbete om kvantitativa aspekter av vattenförvaltningen för alla avrinningsområden, bland annat genom de mekanismer som fastställs i direktiv 2000/60/EG och relevanta internationella samarbetsmekanismer och samarbetsorgan.
- (11) Det rekommenderas att medlemsstaterna främjar principen om vattneffektivitet först även på internationell nivå, t.ex. inom ramen för UN-Water, FN:s miljöprogram (Unep), G7 och G20, OECD, FN:s ramkonvention om klimatförändringar (UNFCCC), FN:s konvention för bekämpning av ökenspridning (UNCCD), konventionen om biologisk mångfald (CBD) och FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO), och stärker sitt samarbete med finansinstitut såsom Europeiska investeringsbanken, Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling och Världsbanken samt med den privata sektorn, för att attrahera långsiktiga investeringar till vattneffektivitetsinitiativ.

Utfärdad i Bryssel den 4.6.2025

På kommissionens vägnar
Jessika ROSWALL
Ledamot av kommissionen

